

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 29/2022-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Annou Lacovou, Pražská 4, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 216/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 216/2016 **porušené boli**.
2. Okresnému súdu Košice II **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 216/2016 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **600 eur**, ktoré jej **j e** Okresný súd Košice II **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Sťažovateľke priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume **384,08 eur**, ktoré **j e p o v i n n ý** Okresný súd Košice II zaplatiť právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. novembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom všeobecného súdu v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prikázal Okresnému súdu Košice II (ďalej len

„okresný súd“) konat' v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov, priznal s'ťažovateľke finančné zadosťučinenie 1 000 eur a náhradu trov konania na účet jej právnej zástupkyne.

2. Z ústavnej s'ťažnosti a pripojeného spisu všeobecného súdu vyplýva nasledovný stav veci: V konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 17 C 216/2016, ktoré je spotrebiteľským sporom, sa s'ťažovateľka v pozícii žalobkyne domáha proti žalovanému zaplataenia 1 148 eur s príslušenstvom z titulu vrátenia kúpnej ceny.

3. Napadnuté konanie začalo podaním návrhu na vydanie platobného rozkazu doručeným súdu 12. apríla 2016. Okresný súd vydal 12. septembra 2016 platobný rozkaz, proti ktorému podal žalovaný odpor. Dňa 20. februára 2017 súd vyzval s'ťažovateľku na vyjadrenie k odporu a zároveň ju poučil o procesných právach a povinnostiach žalobcu. Poučenie súdu bolo v ten istý deň doručované aj žalovanému spolu s upovedomením, že súd na ním uplatnenú námietku miestnej nepríslušnosti neprihliadne. S'ťažovateľka sa podaním z 13. marca 2017 vyjadrila k odporu. Dňa 20. marca 2017 bol žalovaný vyzvaný na vyjadrenie k vyjadreniu s'ťažovateľky spolu s poučením o následkoch sudcovskej koncentrácie konania. Dňa 10. apríla 2017 bolo vyjadrenie žalovaného doručené súdu. Dňa 25. mája 2017 súd vydal uznesenie o vrátení súdneho poplatku žalovanému a 5. septembra 2017 vydal uznesenie o zrušení platobného rozkazu z 12. septembra 2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť 6. októbra 2017 a vykonateľnosť 25. októbra 2017. Dňa 3. januára 2018 bol spis v predmetnej veci v zmysle dodatku č. 1 z 28. decembra 2017 k rozvrhu práce na rok 2018 pridelený na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. Júlii Malegovej.

4. Uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 29/2022 z 20. januára 2022 bola ústavná s'ťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Argumentácia s'ťažovateľky

5. Proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní podala s'ťažovateľka túto ústavnú s'ťažnosť, v ktorej argumentuje, že od zrušenia platobného rozkazu uznesením č. k. 17 C 216/2016-26 z 5. septembra 2017 okresný súd bezdôvodne nekoná, čo považuje s'ťažovateľka za neakceptovateľné. Nečinnosť okresného súdu je jedinou príčinou neprimeranej dĺžky napadnutého konania. Vec nie je po skutkovej a právnej stránke zložitá a sama s'ťažovateľka svojim správaním dĺžku konania negatívne neovplyvnila.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika s'ťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd k ústavnej s'ťažnosti uviedol, že vzhľadom na chronológiu vo veci vykonaných úkonov je zrejmé, že po pridelení veci novej zákonnej sudkyňi v konaní vznikli priet'ahy. Uvedená situácia bola spôsobená predovšetkým objektívnymi dôvodmi, a to jej enormnou zaťaženosťou, keď jej boli prerozdelené veci, pričom išlo v prevažnej miere o reštančné veci po viacerých sudcoch, ktorí prestali vykonávať funkciu sudcov na tunajšom súde. Ďalej predseda okresného súdu obsahlo poukázal na situáciu okresného súdu z personálneho hľadiska a nápadu veci, ktorá objektívne viedla

k nemožnosti vybavovať veci plynulo a v primeraných lehotách. Zároveň uviedol, že od marca 2020 až do apríla 2021, pričom táto situácia sa zopakovala už aj v novembri 2021, súdy v Slovenskej republike vrátane okresného súdu len s ťažkosťami zabezpečujú aspoň základný chod súdu, či už z hľadiska financovania alebo plynulosti chodu súdu a súdnych kancelárií, preto konštatuje, že súčasná pandemická situácia výrazným spôsobom ovplyvňuje a v budúcnosti ovplyvní plynulosť súdnych konaní, čo sa objektívne prejaví v prietáhoch jednotlivých súdnych konaní. V závere uvádza, že sťažovateľka v danom konaní nepodala sťažnosť na prietahy predsedovi súdu a hoci podanie takejto sťažnosti nie je podmienkou úspešného podania ústavnej sťažnosti, v prípade jej podania a vyhodnotenia jej dôvodnosti predsedom súdu by bolo konanie zaradené do režimu sledovania priebežnosti konania a k podaniu ústavnej sťažnosti vôbec nemuselo dôjsť.

III.2. Replika sťažovateľky:

7. Sťažovateľka vo svojej replike uviedla: Argumentácia okresného súdu napriek svojej rozsiahlosti je právne irelevantná vo vzťahu k dôvodom, ktoré viedli k porušeniu ústavného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, keď pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade s doterajšou judikatúrou ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, správanie strany sporu a postup samotného súdu. Podľa názoru sťažovateľky bol okresný súd nečinný od 10. apríla 2017, keď mu bolo doručené stanovisko žalovaného k vyjadreniu sťažovateľky, ktoré jej dosiaľ nedoručil. Vyjadrenie okresného súdu potvrdzuje dôvodnosť ústavnej sťažnosti a uznáva, že svojím konaním porušil právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

9. Podstatu ústavnej sťažnosti sťažovateľky tvorí námietka, že v dôsledku nečinnosti okresného súdu je napadnuté konanie poznačené neprimeranou dĺžkou, čím došlo k vzniku zbytočných prietáhov takej intenzity, ktoré odôvodňujú vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje.

K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

11. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila i v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

12. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o nároku vyplývajúceho zo spotrebiteľského sporu (vrátenie kúpnej ceny z titulu odstúpenia od zmluvy z dôvodu nevybavenia reklamácie v zákonnej lehote) tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti okresných súdov, preto vec nemožno považovať za právne zložitú. Z obsahu súdneho spisu ústavný súd nezistil ani žiadne také okolnosti, na základe ktorých by bolo možné napadnuté konanie posúdiť ako zložitú po skutkovej stránke. V súvislosti s týmto kritériom tak nie je možné okresný súd zbaviť jeho zodpovednosti za priebeh a doterajšiu dĺžku napadnutého konania a s tým súvisiaci vznik prietahov.

13. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prietahom. Ústavný súd však musí prisvedčiť okresnému súdu, že ani sťažovateľka neprejavila dostatočný záujem o rýchle prejednanie žalobného návrhu, keď nevyužila právny prostriedok, sťažnosť na postup súdu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), ktorý mal potenciál odstrániť zbytočné prietahy v konaní dohľadom predsedu okresného súdu nad plynulosťou konania. Uvedenú skutočnosť ústavný súd zohľadnil pri priznávaní finančného zadost'učinenia.

14. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietahov v napadnutom konaní. Po preskúmaní obsahu spisu predloženého okresným súdom v tejto veci ústavný súd konštatuje, že okrem vydania uznesenia o zrušení platobného rozkazu a preposlania vyjadrení sporových strán okresný súd nevykonal v napadnutom konaní žiadne ďalšie úkony, ktoré by smerovali k prejednaniu veci. Okresný súd bol bez ospravedlniteľného dôvodu absolútne nečinný od 5. septembra 2017, keď došlo k vydaniu predmetného zrušujúceho uznesenia, až do dňa podania tejto ústavnej sťažnosti, teda po dobu štyroch rokov a troch mesiacov. Napadnuté konanie tak od jeho začatia (podanie návrhu na vydanie platobného rozkazu 12. apríla 2016, pozn.) až do dňa vydania tohto rozhodnutia stále prebieha, a to nielenže bez vydania právoplatného meritórneho rozhodnutia okresným súdom ako súdom prvoinštančným, ale dokonca bez vykonania čo i len jediného pojednávania vo veci, už celkovo päť rokov a desať mesiacov, čo je už samo osebe ústavnoprávne neakceptovateľné. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že neakceptovateľná je v danom prípade najmä skutočnosť, že okresný súd, ako už bolo uvedené, nebol za celé trvanie sporu „schopný“ vykonať čo i len jedno pojednávanie, jeho činnosť sa ani len nedostala do štádia, keď by

pristúpil k meritórnemu prejednávaniu veci. Na základe uvedených zistení je zrejmé, že okresný súd nezvolil v súdnom konaní taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádza.

15. K argumentácii okresného súdu v súvislosti s vplyvom objektívnej skutočnosti (pandémia ochorenia COVID-19) na plynulosť súdnych konaní dáva ústavný súd do pozornosti, že, samozrejme, prihliada na túto objektívnu skutočnosť (uvedené ústavný súd už zohľadnil aj vo svojich niektorých predchádzajúcich rozhodnutiach, napr. vo veciach pod sp. zn. I. ÚS 504/2020, I. ÚS 550/2020, pozn.), no v okolnostiach danej veci musí ústavný súd zdôrazniť, že okresný súd do uvedenia týchto opatrení do praxe (ktoré sa týkajú určených období v roku 2020 a 2021, pozn.) mal dostatočný časový priestor (počas predchádzajúcich štyroch rokov trvania napadnutého konania, pozn.) na to, aby vykonal či už pojednávania, alebo aj na samotné rozhodnutie sporu v merite veci. Čiže ani uvedená objektívnymi okolnosťami spôsobená prekážka nie je spôsobilá okresný súd zbaviť zodpovednosti za jeho nečinnosť.

16. Pokiaľ ide o obranu okresného súdu vysokým počtom nevybavených vecí a personálnou poddimenzovanosťou okresného súdu, túto ústavný súd nemôže akceptovať, aj keď citlivo vníma a reflektuje kapacitné (personálne a iné) problémy výkonu súdnictva, ktoré sú na niektorých súdoch výrazné a nimi nezavinené. V tejto súvislosti však ústavný súd musí poukázať na svoju judikatúru, podľa ktorej nie je možné prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na účastníkov konania, čo platí o to viac, ak to má za následok porušenie ich základných práv alebo slobôd. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (IV. ÚS 97/04, IV. ÚS 136/03, IV. ÚS 35/06, II. ÚS 481/2017, I. ÚS 28/2020). Personálne obsadenie súdu, jeho organizácia, vysoký počet vecí v príslušnom oddelení, ako i optimalizácia súdnictva teda nie sú dôvodmi, pre ktoré by malo byť ospravedlnené, tolerované a ústavne udržateľné porušovanie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd nad rámec poznamenáva, že je táto okolnosť z individuálneho hľadiska, teda z hľadiska osoby zákonnej sudkyne pochopiteľne ospravedlniteľná, avšak z hľadiska celkovej zodpovednosti okresného súdu za plynulosť konania vo veciach účastníkov konania ju zohľadniť nemožno.

17. Na základe uvedeného, vychádzajúc aj z obsahu súdneho spisu okresného súdu, ústavný súd dospel v danom prípade k jednoznačnému záveru, že vzhľadom na doterajšiu neprimeranú celkovú dĺžku napadnutého konania a dlhé obdobie úplnej nečinnosti okresného súdu je namieste konštatovanie, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní boli spôsobené zbytočné prietahy ústavnej intenzity, čím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1 nálezu).

18. Vychádzajúc z toho, že ústavný súd konštatoval porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj zo skutočnosti, že posudzované konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne

skončené, prikázal ústavný súd podľa § 133 ods. 3 zákona o ústavnom súde okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov (výrok 2 nálezu).

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

20. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná s'ťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody s'ťažovateľa, je povinný s'ťažovateľovi priznané finančné zadost'učinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

21. S'ťažovateľka v ústavnej s'ťažnosti žiada priznať finančné zadost'učinenie 1 000 eur, ktoré odôvodnila tým, že v dôsledku nesprávneho postupu okresného súdu a jeho nečinnosti vznikajú s'ťažovateľke ďalšie zbytočné výdavky a psychicky ťažko zvládajúce situácie. S'ťažovateľka si na svoju svadbu bola nútená zakúpiť ďalšie obrúčky a v priebehu piatich rokov nemá vysporiadané svoje finančné záležitosti. Žalovaný bezdôvodne podniká s jej financiami, ktorých vymáhateľnosť je časom skomplikovaná aj skutočnosťou, že spoločník a konateľ žalovaného podniká už v troch spoločnostiach s identickým predmetom a miestom podnikania.

22. V súlade s judikatúrou ústavného súdu je cieľom finančného zadost'učinenia dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

23. Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

24. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti tejto veci považoval za potrebné priznať s'ťažovateľke finančné zadost'učinenie. Pre rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia je podstatné okrem iného i to, že s'ťažovateľka napriek pomerne dlhému obdobiu nečinnosti okresného súdu nevyužila jednoduché a prístupné prostriedky (s'ťažnosť predsedovi súdu podľa § 62 zákona o súdech), ktoré mohli viesť k tomu, aby v jej veci okresný súd konal a rozhodol, ale volila priamo podanie ústavnej s'ťažnosti. Ústavný súd prihliadol tiež na predmet sporu, ktorému nemožno pričítať osobitný význam pre s'ťažovateľku a ktorý má blízko k hranici „bagatelnej veci“, ale zároveň zohľadnil obdobie nečinnosti okresného súdu, celkovú doterajšiu dĺžku konania a skutočnosť, že počas doterajšieho trvania napadnutého konania okresný súd vo veci neuskutočnil jediné pojednávanie, teda ani sa „nepriblížil“ k meritórnemu prejednaniu a rozhodnutiu veci. Z týchto dôvodov ústavný súd považoval priznanie sumy 600 eur za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (výrok 3 nálezu)

VI. Trovy konania

25. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 384,08 eur.

26. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je 10,87 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu), ktoré si sťažovateľka uplatnila v ústavnej sťažnosti, ako aj v podanej replike.

27. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť právnej zástupkyňi sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. marca 2022

**Jana Laššáková
predsedníčka senátu**